

Kalundborg Biblioteksforening 1920-1973

Af Sigurd Krogh

Denne nu næsten glemte forening, synes jeg, fortjener at få ristet en minderune. Ved siden af sit hovedformål, at støtte biblioteket, var den en vigtig del af af byens kulturelle liv ved at arrangere oplysende og underholdende foredrag, koncerter, teaterforestillinger og kunstudstillinger. Dens virke videreføres nu af andre foreninger og institutioner.

*Kredslæge J.S.Møller
1865-1950.*

*(Foto i Kalundborg
By- og Egnshistoriske
Arkiv)*

Stort Sommermarked

afholdes

paa Møllebakken i Kalundborg

Lørdag den 31. Juli og Søndag den 1. August 1920.

Eventuelt Overskud tilfalder Kalundborg Bibliotek.

Det foreløbige Program

ser saaledes ud:

Lørdag: Kl. 4 Koncert af 10 Mands Orkester foran Pavillonen
Kl. 6 Optræden af Kalundborg Athletklub

Søndag: Kl. 4 Koncert af et Sangkor (ca. 20 Mand)
Kl. 4½ Gymnastikopvisning. — Kl. 7 Athletklubben

Begge Dage Dans paa aaben Estrade og i Teatersalen.

➔ **Store Musikkorps vil hele Tiden underholde Publikum.** ➔

Indgangen til Møllebakken aabnes begge Dage Kl. 2.

➔ **Stor Tombola med en Masse gode Gevinster.** ➔

Paa Pladsen vil forefindes en Masse Forlystelser af forskellig Slags:
Karusseller, Skydetelte, stor Varieté m. m.

Søndag Aften afbrændes et Kunst-Fyrværkeri.

Pavillonen og Festpladsen illumineres begge Dage.

Ret til Forandringer i Programmet forbeholdes. Se nærmere Program i Kalundborg-Bladene

Entre: Voksne 70 Ore, Børn 40 plus Skat. Gaver til Tombolaen modtages med Tak af

Komiteen.

Opfindsomheden kendte ingen grænser, når det gjaldt om at samle penge ind til biblioteket. (Plakat i Kalundborg By- og Egns-historiske Arkiv)

I 1901 tog en kreds af byens borgere initiativet til at oprette et bibliotek. Blandt initiativtagerne var kredslæge J.S.Møller, der også er kendt som grundlægger af Kalundborg og Omegns Museum. Foreningen Kalundborg Folkebogsamling stod for driften af biblioteket indtil 1920, da den første danske bibliotekslov blev vedtaget. Da blev foreningen delt i to dele: 1) det selvejende Kalundborg Bibliotek og 2) Kalundborg Biblioteksforening. Kredslæge J.S. Møller blev formand for såvel bibliotek som forening.

Biblioteksforeningens primære formål var naturligvis at støtte biblioteket økonomisk, ligesom den havde flertallet i dets bestyrelse. Men den gik også ind i andet kulturelt arbejde, idet den arrangerede kurser i biblioteksbenyttelse og afholdt foredragsaftener.

Kalundborg Folkeblad.

nr 274

Torsdag den 23. November 1933.

28. Mars.

Det store Slag i Kalundborg Biblioteksforening.

Det 4 Timer lange og bevægede Møde endte med Vedtagelsen af et Tilidsvedtægter til Kredsløse Møder med 322 Stemmer mod 106.

Tilfrugt-Olefin gik mod Borgemejsternes Aktion og erklærede, at Biblioteket Hvas burde afvikles.

Borgemejst. Hvas.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Borgemejst. Hvas.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Striden med Bibliotekeren

Jernmejdens Rebergette over det, der er fat i Bibliotekemejerens.

Det er et stort og vigtigt spørgsmål, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Mødet i Bibliotekemejerens

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Minste Repræsentant

fordring af oplyse det Repræsentant.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Dokumentation af

Bestilling til den nye Bibliotek.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Stemmenævnet

i Biblioteket.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag

om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Angik Borgemejst. Hvas' forslag om at afvikle Biblioteket, er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år. Det er det første skridt, som er taget i den retning, som vi har været imod i mange år.

Bølgerne gik højt i striden om bibliotekar Huus. (Avis i Kalundborg By- og Egnshistoriske Arkiv)

I 1933, efter at den første overbibliotekar, S. Haugstrup, var død (1931) og H.C.Huus havde efterfulgt ham, opstod der samarbejdsproblemer mellem ham og det øvrige personale. Problemerne måtte behandles i bestyrelsen. Denne kunne ikke enes, Biblioteksforeningens repræsentanter - især formanden J.S.Møller - stod skarpt overfor byrådets - især borgmester Fr. Andersen.

Problemerne indkaldes for foreningen, og der måtte indkaldes til ekstraordinære generalforsamlinger. Forhandlingerne på disse generalforsamlinger var forsidestof i den lokale presse - et vidnesbyrd om foreningens betydning i byen. Resultatet af stridighederne blev, at kredslæge J.S.Møller sammen med flere andre trak sig ud af begge bestyrelser og forlod foreningen - en trist afslutning på hans glørværdige virke for biblioteket. Heldigvis bevarede han tilknytningen til museet indtil sin død i 1950.

Om hans virke for byen kan læses i Kalundborgs Historie bd. 2, s. 185 ff.

Biblioteksforeningen vedblev at støtte biblioteket økonomisk, bl.a. oprettedes en byggefond, der kom til nytte, da biblioteket fik sine nuværende lokaler indrettet i 1962. Den bevarede også repræsentanter i bestyrelsen, men den havde ikke længere flertallet.

Desuden påtog den sig efterhånden flere og flere opgaver indenfor byens kulturelle liv - især efter at særkonsulent Kr.J.Højberg i 1942 var blevet formand.

*Kr. J. Højberg, stifter
af lokalhistorisk arkiv.
(Foto i Kalundborg
By- og Egnshistoriske Arkiv)*

En gennemgang af foreningens protokoller og regnskaber viser, at man efterhånden afholdt flere og flere arrangementer: foredrag, rejsefilm, skuespillaftener, teaterforestillinger og kunstudstillinger.

Der arrangeredes aftener med underholdning af kendte og anerkendte skuespillere som Poul Reumert, Ebbe Rode, Bodil Ipsen, Clara Pontoppidan og Oswald Helmuth. Koncerter med navne som Wandy Tworek, Aksel Schiøtz og Edith Oldrup. I 1952 begyndte man med teaterforestillinger. Af repertoiret kan nævnes: Et Dukkehjem, Anna Franks Dagbog og Ung Vrede.

Endelig begyndte man i 1947 at arrangere kunstudstillinger, ofte kombineret med foredrag om kunstnerne. Man meldte derfor foreningen ind i Sammenslutningen af sjællandske Kunstforeninger. Udstillingsaktiviteten udviklede sig efterhånden så meget, at man anerkendte nødvendigheden af en særlig organisation.

I konsekvens af denne erkendelse oprettedes i 1953 Biblioteksforeningens Kunstafdeling med særskilt bestyrelse og regnskab. Formand blev politifuldmægtig Jørgen Bodenhoff. Arbejdet i denne afdeling gik så godt, at man i 1965 forvandlede den til en selvstændig forening Kalundborg og Omegns Kunstforening, hvis formand blev bibliotekar Marie Pedersen.

For nu at vende tilbage til foreningens oprindelige formål, at støtte biblioteket økonomisk, havde udviklingen medført, at det økonomiske ansvar for driften var overgået til kommunen, og at foreningens tilskud derfor blev af mindre og mindre betydning. Tillige medførte en ny bibliotekslov i 1965, at biblioteket overgik fra status som selvejende institution til kommunal drift, hvilket gjorde støtten til biblioteket overflødig.

Et nyt virke, der trængte til støtte, havde imidlertid meldt sig. I 1958 var der på initiativ af særkonsulent Højberg blevet oprettet et lokalhistorisk arkiv. Det blev fundet naturligt, at foreningen støttede dette. Derfor ændredes navnet til Kalundborg Biblioteks- og Arkivforening med formål at støtte det lokalhistoriske arkiv og at arrangere foredrag. Denne ændring fandt sted i 1965 samtidig med den nævnte oprettelse af kunstforeningen. Med

RICHARD STANGERUP

ENIGHEDSVEJ 16 · CHARLOTTENLUND · ORDUP 2616-4873-7709 · GIRO 81533 · TELGR.-ADR. THEATREMUSIC

Film · Foredrag · Koncert · Salisteatret

SLUTSEDEL

Følgende engagement er i dag afsluttet gennem agenturet:

Arrangørens navn Biblioteksforeningen, Kalundborg
Kunstnerens navn Oswald Helmuth
Lokalets navn Hotel "Postgården", Kalundborg
Byens navn
Dato onsdag den 18. marts 19 53 kl. 20
Honorar kr. 1400,- skriver kroner et tusind fire
hundrede ---/00 incl. accompagnatør.
som udbetales umiddelbart efter assistancen.

Programmet omfatter

ca. 1½ times optræden

Sydom, teaterjeneste eller eventuelt engagement til anden side for et længere tidurum opløser denne sluttedel, dog sådan, at agenturet skal erstatte vedkommende kunstner med en af arrangøren anerkendt stedfortræder. Agenturet hæfter ikke for honoraret. Sluttedlen skal for at være gyldig være agenturets i hænde 3 dage efter modtagelsen. Kunstneren må selv sørge for at have opførelsesstedet til repertoireet, og agenturet har intet ansvar for eventuelle forfatter- eller komponistafgifter.

Obs. Ved fordrag med lysbilleder eller film leverer foreningen selv nødvendige apparater og lærred samt betjening ved fremvisningen, såfremt andet ikke er aftalt.

Særlige bestemmelser:

Arrangøren sørger for et godt og velstemt flygel.

København, den 13. november 1952.

P. Højberg
(For agenturen)

Oswald Helmuth
(For kunstneren)

*Biblioteksforeningen havde et godt øje til tidens populære kunstnere.
(Dokument i Kalundborg By- og Egnshistoriske Arkiv)*

de nævnte formål eksisterede foreningen videre til den i 1973 indgik i Foreningen Kalundborg by- og egnhistoriske Arkiv.

Med denne artikel har jeg forsøgt at skildre en forening, der har betydet meget for det kulturelle liv i Kalundborg. Man kan sige, at foreningen har efterladt sig tre børn: det ældste og vigtigste er naturligvis Kalundborg Bibliotek, der forhåbentlig aldrig vil glemme sit ophav. Det næste er Kalundborg lokalhistoriske Arkiv. Her findes naturligvis foreningens arkiv, som jeg har benyttet til denne artikel. Og endelig Kalundborg og Omegns Kunstforening, der i sit årsskrift 1995 erkender sit ophav.

KILDER:

Kalundborg Bibliotek 1901 - 7. November - 1926 ved J.S.Møller og S. Haugstrup.

Kalundborg Centralbibliotek 1901 - 7. November - 1951 ved Vald. Dueled.

Træk af Kalundborg Biblioteks historie 1901 - 1976. ved Sigurd Krogh.

Kalundborg byhistoriske Arkiv 1958 - 13. september - 1983 ved Inger-Lise Rasmussen.

Foreningens protokoller og regnskaber.